

L'adolescent de butxaca

En aquests temps tan poc èpics, malgrat les circumstàncies, és inevitable mirar el passat. Cal fer-ho amb perspectiva perquè la desaparició dels grans noms ha provocat una certa sensació de no tenir tot el que teníem, que era molt. En situació favorable, la literatura catalana no s'ha mostrat tan eficaç. No crec en la cultura del sofriment i segurament tot plegat és fruit de les casualitats, però qui ens havia de dir que els anys de les subvencions ens portarien a l'estat actual: desordre total, confusió dels lectors i la constatació que no s'ha sabut crear un teixit resistent al mal temps. Tot això amb l'agreujant de la pèrdua de compradors, de la ineficàcia de l'ensenyament per motivar la lectura –la majoria dels nous llicenciats universitaris no compren ni el diari– i d'un mercat castellà que encara ens condemna al racó.

Per aquests motius, l'aparició o reedició de textos importants cal celebrar-los. Aquests dies el segell Labutxaca del Grup 62 ha fet una reedició de *L'adolescent de sal*, un dels llibres més importants de la

Transició, tot i que havia estat escrit el 1973 –va guanyar el Bertrana d'aquell any–, no va aparèixer fins al 1975. La novel·la seria recuperada per Empúries, més o menys quan va aparèixer *Doi*, cap a finals dels anys vuitanta.

L'adolescent de sal és un xoc tant pel tema com per l'estil, sovint al llindar del trencadís, allò que alguns savis cristians van anomenar *textualisme*. En aquells anys d'eliminar tabús, personatges com Mesquida, Ocaña i Nazario van fer obrir els ulls al massiu sector llibertari i contracultural sobre l'homosexualitat. I el llibre, com altres de Mesquida –i *L'anarquista nu*, del valencià Lluís Fernández– van ser ariets contra la mentalitat dels sectors més carques, però també del sector de l'esquerra convencional, que també s'alineava en les zones repressives. La família, la policia, la societat i la religió són afusellades sense contemplacions en molts dels textos, que subverteixen els límits de la narració. L'obra ha sobreviscut, més enllà de la càrrega ideològica, per la poesia i l'estil. Gran Mesquida! *

L

La família, la policia, la societat i la religió són afusellades sense contemplacions

FLORITURES LLUÍS LLORT

Tites populars i eroticofestives

Hi ha una poesia popular basada en la rima fàcil per construir cites festives i sovint grolleres. Una rima gairebé ineludible. Fem la prova. Acabeu aquesta frase improvisada: “Tots els merders dels Borbons, ja m'està inflant els...” Queda clar què vull dir, oi? Fins i tot, n'hi hauria prou tallant la frase després de Borbons.

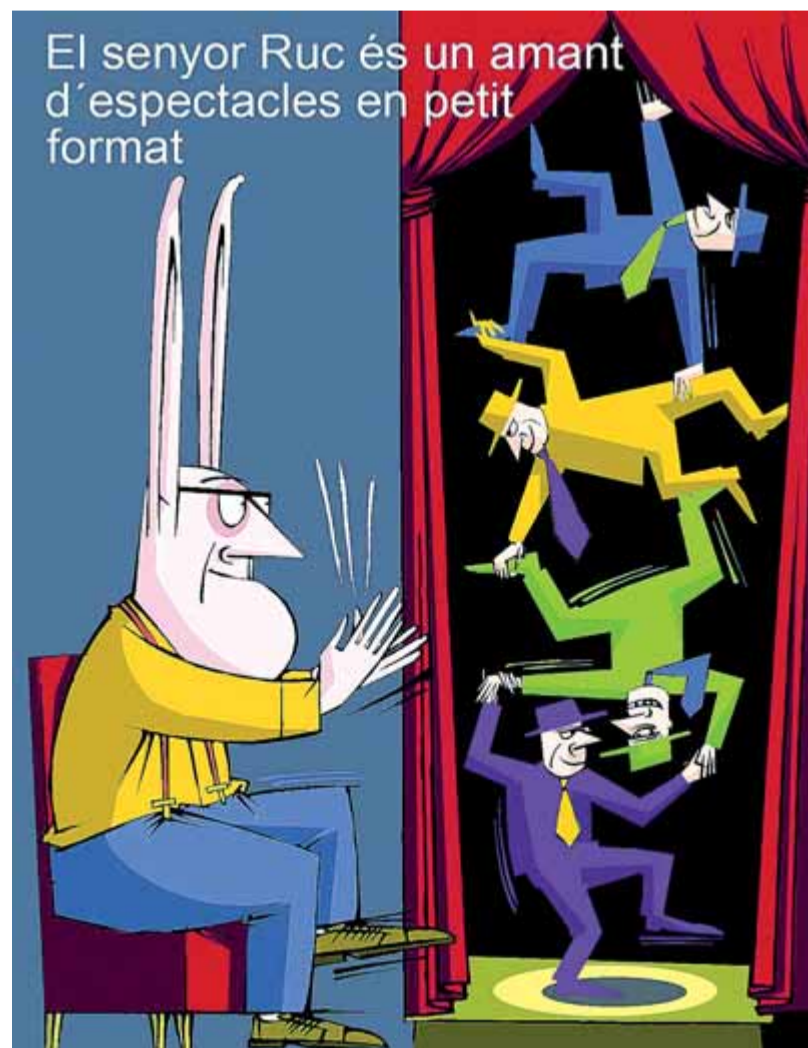
Algunes són més subtils i fins i tot desestimen la rima. “Quan a baix truquen, a dalt no hi queda ningú.” Més clar: “Déu va donar a l'home titola i cervell, però no prou sang per fer-ho servir tot alhora.” I encara una versió més florida: “Quan el cap de baix s'engalaverna, el de dalt no governa.” Ara un prec que desperta compassió: “Oh, Senyor, ja que m'has tret les forces, treu-me'n també les ganes.”

És curiosa la presència de la geografia d'alguns exemples,

com ara el conegut “Qui no carda a Olot no carda enlloc”. Els cops que he estat a la capital de la Garrotxa, però, confesso que no he notat un ambient més lasciu o promiscu que a una altra banda. Una versió ampliada i castellanenca: “En Onda la claven fonda, en Betxí fins al florí, en Tales fins a les gales i en Vila-real fins al final, i a Borriana, per on ens dona la gana.”

N'hi ha que juguen amb metàfores prou encertades: “Pany que hi van bé totes les claus, fa de mal guardar.” Altres mostren descobriments infantils: “Ai els pits, la mare tan grossos i jo tan petits.” Com que els rimaires vocacionals solen ser homes i en actitud tavernària, a més d'un masclisme que redueix la dona a *forat*, no hi falta la devoció fal·lica; un exemple suau: “Jo tenc un ariçonet que en sentir olor a fufa pega un bot i s'estufa.” *

ELSENYORRUC GUILLEM CIFRÉ

CULTURA